

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Проект!

ДОКЛАД
от
КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА НАУКАТА И ОБРАЗОВАНИЕТО

Относно: Проект на Решение на Министерския съвет за даване на съгласие Управляващият орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 да сключва административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициенти над определения бюджет по Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ на оперативната програма.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане и одобрение в Министерския съвет проект на Решение на Министерския съвет за даване на съгласие Управляващият орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 да сключва административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициенти над определения бюджет по Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ на оперативната програма.

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. (ОПНОИР) е сред ключовите инструменти за постигане на целите, приети от

Република България в рамките на Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (Стратегията „Европа 2020“).

Във връзка с осъществен анализ на изпълнението на програмата към настоящия момент за степента на изпълнение по отделните приоритетни оси, е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на възможност за сключване на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ над определения бюджет по приоритетна ос 2 на ОПНОИР, както следва:

1. По приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“:

Общият одобрен по програмата бюджет на приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ е в размер на 460 014 274,92 лв. Разпределението на средствата по специфични цели е:

1.1. Специфична цел 1: „Създаване и развитие на центрове за върхови постижения, включително обновяване на научноизследователската инфраструктура и въвеждане на стратегически научноизследователски програми“:

Стартиралите към момента процедури са на стойност 350 000 000 лв. Сключени са тринадесет договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 348 485 044,03 лв.

1.2. Специфична цел 2: „Увеличаване на участието на български изследователи и научни организации в международно сътрудничество“:

Към момента Комитетът за наблюдение по програмата е одобрил критерии за подбор и методология във връзка с операция „Допълваща подкрепа за научни организации, с одобрени проекти по Рамкова Програма ХОРИЗОНТ 2020, Конкурс WIDESPREAD-TEAMING, Фаза 2“, като същата е обявена на 23.05.2019 г. с два крайни срока за кандидатстване – 02.09.2019 г. и 31.10.2019 г. Целта на процедурата е осигуряване на допълваща подкрепа на научни организации и висши училища за проекти, одобрени за финансиране по Рамкова програма Хоризонт 2020, конкурс WIDESPREAD-Teaming, фаза 2. За целите на операцията под „одобрени проекти по Рамкова програма Хоризонт 2020, конкурс WIDESPREAD-Teaming, фаза 2“ се считат всички проекти с координатор от България, като страна от списъка за „разширяване“ (widening countries), които са преминали минималния праг за оценка по съответната покана на конкурс WIDESPREAD - Teaming, фаза 2 и с които е сключено споразумение за финансиране по Рамкова програма Хоризонт 2020. Стойността на операцията е 60 000 000,00 лв., а максималният размер на безвъзмездната финансова помощ е 30 000 000,00 лв. на проект.

С оглед гореизложеното, непрограмираният ресурс по двете специфични цели, е в размер на 51 529 230,89 лв., от които следва да се приспадне определеният на 6 % резерв за изпълнение на приоритетната ос 1 в размер на 27 600 856,50 лв. След съобразяване на всички изложени обстоятелства, оставащият ресурс по приоритетна ос 1 е в размер на 23 928 374,39 лв., за които е взето решение на 11-то заседание на Комитета за наблюдение (КН) на ОПНОИР да се насочат за последователно финансиране на проектните предложения от резервния списък по процедура BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“.

Във връзка с предвидения в програмата резерв в размер на 6 % от стойността на приоритетна ос 1, следва да се има предвид следното:

На основание чл. 20 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (Регламент (ЕС) № 1303/2013), 6 % от средствата, разпределени в ЕФРР, ЕСФ и Кохезионния фонд по цел „Инвестиции за растеж и работни места“, представляват резерв за изпълнение, който се определя в споразумението за партньорство и програмите. Съгласно чл. 22, параграф 2 от същия регламент, въз основа на прегледа на изпълнението в срок от два месеца от получаването на съответните годишни доклади за изпълнението през 2019 г. Европейската комисия приема решение посредством актове за изпълнение за определяне за всеки европейски структурен и инвестиционен фонд и за всяка държава-членка на програмите и приоритетите, по които са постигнати междинните цели, като посочва тази информация по европейски структурен и инвестиционен фонд и по категория региони, когато приоритетът обхваща повече от един европейски структурен инвестиционен фонд или категория региони. Съгласно чл. 22, параграф 3 от посочения регламент резервът за изпълнение се разпределя единствено на програми и приоритети, по които са постигнати етапните цели. Когато приоритетите са постигнали своите етапни цели, сумата на резерва за изпълнение, определен за приоритета, се счита за окончателно разпределена въз основа на решението на Комисията. Съгласно чл. 22, параграф 4 когато приоритетите не са постигнали своите етапни цели, държавата-членка предлага преразпределението на сума, съответстваща на резерва за изпълнение, към приоритетите, определени в

решението на Комисията и други изменения на програмата, които са резултат от преразпределянето на резерва за изпълнение, не по-късно от три месеца след приемането на решението на Европейската комисия.

Съгласно чл. 22, параграф 5 при непостигане на етапните цели, свързани с изискванията за тематична концентрация или с минималните размери на разпределените средства по даден приоритет, кореспондиращият резерв, който не отговаря на горепосочените изисквания и минимални размери на разпределените средства, може да бъде преразпределен.

Във връзка с извършени анализи от страна на УО на ОПНОИР и поради липса на генерирани към момента стойности на етапни цели, заложи в рамката за изпълнение по приоритетна ос 1, се очаква да не бъдат изпълнени следните индикатори:

- CO24 „Научни изследвания, иновации: Брой нови изследователи в подпомогнатите субекти“ - 35.
- Сертифицирани средства – 28 633 075,06 евро.

В тази връзка, на своето 11 заседание, проведено на 29 май 2019 г., КН на ОПНОИР взе принципно решение да бъде прехвърлен резервът за изпълнение на Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“, в размер на 14 112 094 евро в Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ и даде мандат на Управляващия орган да предприеме необходимите действия за изменение на оперативната програма през 2019 г.

2. По приоритетна ос 2 „Учение през целия живот“:

Общият бюджет на приоритетна ос 2 „Учение през целия живот“ е 504 628 347,31 лв. Към настоящия момент по приоритетна ос 2 са сертифицирани разходи в размер на 173 443 769,66 лв., а договорите в процес на изпълнение са на стойност 341 774 711,76 лв. В процес на договаряне е една операция на стойност 105 000 000,00 лв., а на 23.07.2019 г. беше обявена процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Студентски практики – 2“ на обща стойност 46 000 000 лв.

Същевременно по приоритетна ос 2 има голям брой индикатори, които са с непрограмирана стойност, както следва:

За изпълнение:

- Кариерни центрове, които са получили подкрепа за проследяване на реализацията на завършилите в първата година след дипломирането - 30.
- Висши училища, включени в инициативата HEInnovate – 15.

- Висши училища, участващи в мерки за оптимизация на професионалните направления и на институционалната мрежа - 70%.
- Участници в различни форми на мобилност, които са с повишена квалификация и умения и по-добра реализация – 380.
- Лица, желаещи да валидират знания, умения и компетентности - 3 000.
- Лица на възраст 25-64 години, участващи в продължаващо обучение и надграждане на знания, умения и компетентности по ОП - 50 000.

За резултат:

- Дял на лицата, от включените в дейности по ОП, валидирали знания, умения и компетентности - 65%.
- Висши училища, участващи в обща информационна мрежа на кариерните центрове, в резултат на дейностите по ОП - 40.
- Студенти, обучаващи се в технически специалности от включените в дейности по ОП - 25%.

С частично програмирана стойност по приоритетна ос 2 са следните индикатори с посочена остатъчна стойност:

За изпълнение:

- Преподаватели във висши училища, включени в програми за повишаване на квалификацията - 2 000.
- Студенти включени в програми за мобилност – 350.
- Студенти в област на висше образование „педагогически науки“, подкрепени от дейности по ОП - 5 912.
- Ученици, участващи в дейности по ОП, в подкрепа на професионалното образование в направления от приоритетно значение за икономиката - 3 000.
- Брой създадени учебно-тренировъчни фирми (УТФ) - 400.
- Студенти, включени в студентски практики - 44 000.

За резултат:

- Дял на преподавателите във висши училища от включените в дейности по ОП, получили удостоверение за успешно преминалата програма за повишаване на квалификацията - 30%.

Анализът показва, че сумата, която не достига за постигане на целевите стойности на индикаторите по приоритетна ос 2, спрямо планираните в ИГРП за 2019 г. процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е в размер на 69 846 364,45 лв. След приспадане на сумата на резерва по приоритетна ос 1 в размер на 27 600 856,50 лв., сумата, която не достига за изпълнението на индикаторите по приоритетна ос 2, е 42 245 507,95 лв.

В тази връзка е необходимо да бъдат предприети действия по наддоговаряне със средства в размер до 15 % от стойността на бюджета по приоритетна ос 2, или до 75 694 252,10 лв.

Предвид очакванията на Управляващия орган, натрупаният опит по различни оперативни програми при предприемане на мерки за наддоговаряне на средства показва, че в хода на процеса на договаряне за предоставяне на БФП е възможно да се реализират спестявания в размер на 10-20%. Анализът на процеса на договаряне по приоритетна ос 2 на ОПНОИР към момента показва, че средният процент на разликата между обявени и договорени средства е около 12,75 %. Следва да се има предвид и обстоятелството, че в рамките на изпълнение на всеки проект се генерират текущо спестени средства след провеждане на обществени поръчки, в случаи на налагане на финансови корекции, както и при прекратяване или неизпълнение на договори.

Подходът на наддоговаряне предлага спестеният финансов ресурс от проекти в изпълнение по приоритетна ос 2 на ОПНОИР да бъде текущо насочван за обезпечаване на процеса по наддоговаряне.

В допълнение, съгласно взетото принципно решение на КН на ОПНОИР, през 2019 г. предстои изменение на оперативната програма, с което предстои в приоритетна ос 2 да бъде прехвърлен резервът за изпълнение от приоритетна ос 1, в размер на 27 600 856,50 лв.

Предлаганият подход за наддоговаряне по приоритетна ос 2 ще осигури възможност за реализиране на всички операции, необходими за постигане на целите и индикаторите по оперативната програма, съответно ще допринесе за изпълнението на стратегията на правителството за приоритизиране на образованието като елемент на развитие на обществото и предпоставка за постигане на интелигентен растеж. В Национална програма за развитие България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г., подобряването на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила са посочени като основни приоритети, а повишаването на жизнения стандарт чрез

конкурентоспособно образование и обучение е заложено като цел на националната програма за развитие. Фокусът на приоритета е именно върху качеството на образованието и връзката му с нуждите на пазара на труда.

Предвидените операции в рамките на приоритетна ос 2 са съобразени и с набелязаните цели в Доклада за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (SWD(2019) 1001 final), придружаващ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейската централна банка и Еврогрупата. В цитирания доклад, като част от Цел на политиката 1: По-интелигентна Европа — иновативна и интелигентна трансформация на промишлеността, е набелязана необходимост от инвестиция в развиване на уменията в университетите и научноизследователските институции с цел увеличаване на търговската жизнеспособност и пазарното значение на научноизследователските им проекти и на способността за участие в научноизследователски консорциуми. Отражено е, че резултатите от образованието и от обучението все още не отговарят в достатъчна степен на нуждите на пазара на труда, а придобиването на основни и цифрови умения е слабо, поради което са отразени нужди от инвестиции с висок приоритет за подобряване на качеството, ефективността и приложимостта по отношение на пазара на труда на образованието и обучението, и по-специално: обезпечаване на придобиването на основни и цифрови умения и насърчаване на приобщаването в сферата на образованието и обучението; подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; повишаване на привлекателността, качеството и приложимостта на програмите за професионално образование и обучение и насърчаване на участието в обучение за възрастни, включително инвестиции в инфраструктурата и оборудването; подобряване на качеството и приложимостта по отношение на пазара на труда на висшето образование, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия.

Приемането на предложения подход за наддоговаряне ще осигури:

1. Постигане на стойностите на индикаторите, заложени по оперативната програма;
2. Значително намаляване на риска от загуба на средства по програмата;

3. Максимална усвояемост на средствата по програмата към края на програмния период, както и осигуряване на необходимия ресурс за осъществяване на операции по приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“;

4. Постигане на един от основните приоритети в програмата на Правителството - издигане на образованието в стратегически национален приоритет и увеличаване на инвестициите в образованието.

В случай, че не се предприемат стъпки за наддоговаряне на наличния ресурс, съществува много сериозен риск всички свободни средства по приоритетна ос 2 след 2020 г. да не бъдат усвоени и да бъдат загубени за програмата.

3. По приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“:

Общият бюджет по приоритетна ос 3 е 252 030 055,12 лв. Към настоящия момент са договорени 173 134 177,04 лв. Ресурсът, включен в обявени процедури за предоставяне на БФП и в стратегии по ВОМР е в размер на 17 294 715,90 лв., а в ИГРП за 2019 г. (преди изменението) е планирана една процедура на стойност 5 000 000 лв. Оставащият свободен ресурс в рамките на приоритетна ос 3 е в размер на 56 601 162,18 лв.

Към момента непрограмирани са единствено следните индикатори по приоритетна ос 3:

За изпълнение:

- Лица над 16 години (включително роми), включени в курсове по ограмотяване или в курсове за усвояване на учебно съдържание, предвидено за изучаване в класове от прогимназиалния етап на основното образование по ОП -10 000.

За резултат:

- Дял на получените (включително роми) удостоверения за успешно завършени курсове по ограмотяване или за усвояване на учебно съдържание, предвидено за изучаване в класове от прогимназиалния етап на основното образование по ОП - 80%.

В рамките на свободния ресурс са планирани две нови операции – „Подкрепа за приобщаващо образование“ и „Подкрепа на уязвими групи за достъп до образование и учене през целия живот“, които са включени в актуализираната Индикативна годишна работна програма на ОПНОИР за 2019 г.

След приключване на планираните операции ще бъде направен допълнителен анализ на постигнатите резултати по ос 3.

Във връзка с гореизложеното, както и предвид взетите решения по време на единадесето заседание на КН на ОПНОИР, проведено на 29.05.2019 г., се предлага приемане на Решение на Министерския съвет за даване на съгласие Управляващият орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 да сключва административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициенти над определения бюджет по Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ на оперативната програма. Необходимите за целта финансови средства ще се осигуряват периодично от освободения финансов ресурс в процеса на договаряне и изпълнение на проектите по Приоритетна ос 2 на ОПНОИР.

В случай на недостатъчен ресурс, финансирането на административните договори следва да се осигури със средства от бюджета на първостепенния разпоредител – Министерство на образованието и науката за финансиране на всички верифицирани разходи за системни операции по приоритетна ос 2, за които към края на програмния период не достига финансов ресурс по приоритетна ос 2 на оперативната програма. Към настоящия момент, съгласно финансови прогнози на УО на ОПНОИР недостигът на средства възлиза на сумата от 42 245 507,95 лв.

Предложеният проект на акт оказва въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена финансова обосновка съгласно Приложение № 2.1 към чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Предложеният проект на акт не е свързан с транспониране на актове на Европейския съюз, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

Проектът на Решение на Министерския съвет за даване на съгласие Управляващият орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 да сключва административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициенти над определения бюджет по приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ на оперативната програма е в съответствие с решение на Комитета за наблюдение на ОПНОИР, взето по време на единадесетото заседание, проведено на 29.05.2019 г.

Пакетът от документи е разгледан от Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз. В тази връзка и на основание чл. 7, ал. 3 от Постановление № 70 на Министерския съвет от 14 април 2010 г. за координация при управлението на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове и за създаване на Съвет за координация при управлението на средствата от Европейския съюз,

материалите за заседанието на Министерския съвет се считат за преминали предварителното съгласуване по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Решение е публикуван на интернет страницата на Министерство на образованието и науката и на интернет страницата на Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, в съответствие с изискванията на разпоредбите на чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Преписката е оформена съгласно изискванията на чл. 35 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед изложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме проекта на Решение на Министерския съвет за даване на съгласие Управляващият орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 да сключва административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициенти над определения бюджет по Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ на оперативната програма.

Приложения:

1. Проект на решение на Министерския съвет;
2. Финансова обосновка;
3. Проект на съобщение до средствата за масово осведомяване.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката